



ТВОРЧАСЦЬ, ЯКАЯ

З тым, што сапраўдны ўзрост у галаве, а не ў пашпарце, згодна загадчык Заронаўскага сельскага Дома культуры Віцебскага раёна Людміла Аляксеева. Ёй пашчасціла зрабіць хобі прафесіяй, таму нават на пенсіі яна штодзень ідзе на працу з радасцю.

Нягледзячы на тое што ў дзяцінстве Люда заўсёды захаплялася мастацкай самадзейнасцю, пасля школы выбрала прафесію ветурача. «У мяне па жыцці былі і ёсць тры захапленні: творчасць, любоў да кветак і ўсіх жывёлін. Таму вырашыла вучыцца на ветэрынара. А мне, тады 18-гадовай дзяўчыне, гаварылі, што гэта ганебная прафесія, не жаночая. Але ж у адрозненне ад людзей жывёла не можа паскардзіцца, паказаць, дзе баліць», — успамінае гераіня.

Там, у Віцебскім ветэрынарным інстытуце (сёння — ВДАВМ), была моцна развіта мастацкая самадзейнасць. Дарэчы, гэтым устаноўва вышэйшай адукацыі славіцца і сёння. У той час набіраўся новы састаў вакальна-інструментальнага ансамбля «Лянок», які потым стаў легендарным. На кастынг прыйшла і Людміла, паспяхова здала экзамены, стала выступаць у складзе хору, а потым атрымлі-

вала і сольныя партыі. Калектыў стаў знакамітым не толькі ў Віцебскай вобласці, але і ў рэспубліцы, на прасторах СССР, нават за мяжой. ВІА шмат гастралываў, выступалі перад працаўнікамі вёскі і заводах. Цёпла прымалі віцебскіх артыстаў у Кіеве, Рызе, Каўнасе, Маскве і іншых гарадах. Аляксеева аддала тры гады служэнню мастацтву ў сценах ветэрынара інстытута, а пасля выйшла замуж і засталася ў Віцебскім раёне пісаць свой прафесійны летапіс.

Тры гады адпрацавала ветурачом у саўгасе «Віцебскі», потым займала пасаду начальніка вытворчага ўчастка, працавала ў эканамічнай службе сельскагаспадарчага прадпрыемства. Звыш 20 гадоў аддала працоў ў галіне сельскай гаспадаркі, потым у саўгасе пачалася рэарганізацыя, склалася нялёгка эканамічная сітуацыя. Зарплаты плацілі з вялікімі затрымкамі, а трэба было карміць сям'ю, гадаваць дачок. Людміла ў той час трымала карову, а каб зарабіць капейчыну, вазіла ў руках па 18-20 літраў малака з вёскі на гарадскі рынак.

Каля сямі гадоў Людміла Рыгораўна аддала працоў ў Пестуніцкай сельскай бібліятэцы, дзе таксама ўдзельнічала ў канцэртных праграмах мясцовага Дома культуры, які

размяшчаўся з бібліятэкай у адным будынку. Пасля рэарганізацыі ўстановы, ужо на пенсіі Людміла Рыгораўна прыйшла на працоў ў Заронаўскі сельскі Дом культуры, пачала працаваць мастацкім кіраўніком. Калегі прынялі ў свой калектыў з радасцю, напрацаваны за доўгія гады аўтарытэт і адметны голас зрабілі сваю справу. «Пачынаць было нескладана, клубы знаходзіцца ў адным сельсавеце, я ведала людзей і па грамадскай рабоце, з заронаўцамі мела зносіны і падчас работы ў саўгасе. Я прытрымліваюся ў жыцці правіла «стаўся да людзей так, як хочаш, каб яны ставіліся да цябе», таму ўваходзіць у культурны вясковы рух было няцяжка», — расказвае Людміла Аляксеева.

У 2020 годзе пасаду мастацкага кіраўніка перайменавалі ў культурна-адукацыйнага, на працягу двух гадоў гераіня адказвала за пытанні вясковых культурных мерапрыемстваў абсалютна адна: звольніўся загадчык, не было кіраўнікоў гуртоў па інтарэсах. Адным словам, давлялася адказваць за пажарную бяспеку, выкананне плана платных паслуг, арганізоўваць канцэрты да каляндарных свят і многае іншае. І гэта ўжо доўгі час будучы на пенсіі. «Часткова менавіта ў той перыяд я зразумела для сябе, што ўзрост — гэта той, што ў душы, а не ў пашпарце. У жніўні мне споў-



ніцца 67, аднак ні фізічна, ні маральна я не адчуваю сваіх гадоў. Магчыма, галоўную ролю ў гэтым адыгрывае мая работа, на якую я кожны дзень іду з радасцю», — разважае гераіня.

Вопыт, мудрасць і, вядома, дзеці-выхаванцы дапамаглі пераадолець усе цяжкасці, якія не зламалі, а, наадварот, загартавалі. Пакрысе калектыў Дома культуры пачаў пашырацца, з'явіўся малады культурна-адукацыйны цэнтр, а Людміла Рыгораўна стала загадчыкам установы. Нядаўна на працоў прыйшоў і новы кіраўнік гуртка па інтарэсах. Нягледзячы на тое што ўзрост павінен браць сваё, з камп'ютарам Аляксеева на «ты».

«Насамрэч з надыходам лічбавізацыі працаваць стала значна лягчэй. Калі ад нас патрабуецца нейкі дакумент, я ў галаве адразу малюю схему, як яго скласці і дзе ён знаходзіцца ў камп'ютары», — адзначае яна.

Улічваючы тое, што цяпер у калектыве культурнай установы пераважае моладзь, праблема пакаленняў таксама не стаіць. «Я заўсёды прымаю ўсе новыя, свежыя ідэі, адкрытая для эксперыменту, тым больш, што і сфера дзейнасці гэтага патрабуе. Бывае, што прыходзіцца папраўляць і накіроўваць з улікам вопыту і погляду збоку», — гаворыць гераіня.

ВАЖНАЯ ЧАСТКА

Некаторыя гродзенскія работнікі працуюць

запарку накруціш», — з усмешкай кажа Алена. Затое колькі цікавых выпадкаў можа ўзгадаць за час работы. У тым ліку стрэсавых. Напрыклад, калі драпежныя жывёлы нейкім чынам пакідалі свае клеткі і нават выходзілі ў горад. Так, гараджан аднойчы папярэдзілі аб знікненні з вальера пумы. Праўда, потым яе знайшлі пад моцікам у самім запарку, але званкоў ад гродзенцаў паступіла нямаля, быццам бачылі тую пуму ва ўсіх канцах горада. А вось рысь сапраўды злавілі па-за межамі запарку, яна зайшла ў склады непдалёку. Яшчэ з вальераў выходзілі леопард, тыгр, мядзведзі.

— У мяне была сітуацыя, калі я перажыла вялікі стрэс, звязаны з куланам. У нас працавалі возчыкі, якія на конях развозілі ежу. І кулан іх чамусьці вельмі не любіў, праяўляў агрэсію нават пры іх набліжэнні, кідаўся на вальер. Аднойчы яго трэба было перагнаць у вулічны вальер. Калі ён выходзіў, возчык якраз пачаў паіць коней. Кулан гэта пачуў, вырваўся і пачаў іх кусаць. Думалі, што жывёла звар'яцела. Я забегла ў клетку разам з возчыкам, а кулан кідаўся на яе, было страшна. Праўда, усе гэтыя недарэчнасці адбыліся яшчэ ў «старым» запарку. Пасля рэканструкцыі сістэмы бяспекі тут больш надзейныя і прадуманыя, таму падобных з'яў больш няма, — заўважае жанчына.

Калекцыя жывёл папаўняецца, — працягвае яна. — Пасля татальнай рэканструкцыі ўмовы для пітомцаў значна палепшыліся. Нядаўна тут упершыню з'явіліся джайраны і японскі журавель. Багата калекцыя рыбак і рэптылій.

Праз тры гады запарк адзначыць сваё стагоддзе, і Алена

Шабалоўская спадзяецца, што сустрэне векавы юбілей у сваім родным калектыве.

— Работа для мяне — важная частка жыцця, я без запарку сябе не ўяўляю. Ён для мяне не менш важны, чым дом, па сутнасці, гэта другі мой родны куток, дзе я працую роўна паўстагоддзя. Прыездзеца некалі пайсці, але і я гэтага ніяк не магу ўсвядоміць. Мая дачка лічыць, што калі я сыду з працы, пачну хварэць. Пакуль адчуваю сябе бадзёра, рэдка хаджу на бальнічны. Таму па магчымасці буду працаваць, — разважае жанчына.

Яна не тоіць, што людзі ў запарку патрэбны. Асабліва на рабочыя спецыяльнасці. Цяпер калектыў склаўся дружны, прыходзяць маладыя спецыялісты, якім патрэбны вопыт такіх старажылаў, як Алена Яўгенаўна. Яна ахвотна дзеліцца тонкасцямі работы з жывёламі. Такі яна чалавек — адкрыты, працавіты і адказны. Увогуле, як і многія іншыя яе калегі, для якіх праца — не проста нейкі вызначаны адрэзак часу, а жыццё, напоўненае важным сэнсам.

УЛАДАР ЭЛЕКТРЫЧНЫХ СХЕМ

Слесар электрамонтажных работ Гродзенскага завода гандлёвага машынабудавання Уладзімір Высоцкі займаецца электрычнай камплектацыяй абсталявання, якое выпускаецца на прадпрыемстве.

Адразу звяртаю ўвагу на поўнае падабенства імя і прозвішча з вядомым бардам. Аказваецца, гродзенец яго даўнішні прыхільнік. «У маёй маладосці яго песні былі вельмі папулярныя, — кажа

ён. — У нейкім сэнсе нават выходзілі». Ці тыя жыццёвыя песні, ці склад характару Уладзіміра Мікалаевіча такі надзейны, але вось ужо амаль 50 гадоў ён нязменна працуе на заводзе, адзін з ветэранаў прадпрыемства. І ўвесь гэты час спасцігае новыя асаблівасці абсталявання.

— Прыходзіць новая дакументацыя — трэба ўмець яе чытаць, ведаць схемы. Вось, бачыце, якое ў пасудамычнай машыне электранацінне. Раней была механіка, цяпер электроніка. Усё мяняецца, таму трэба пастаянна вучыцца, каб авалодаць такімі схемамі, — расказвае спецыяліст.

Прадпрыемству больш за 60 гадоў. Можна сказаць, што ўвесь вытворчы шлях завод праходзіў не толькі на вачах Уладзіміра Мікалаевіча, але і з яго ўдзелам. Ён быў сведкам таго, як была наладжана вытворчасць ў савецкі час, калі на заводзе нават працаваў філіял маскоўскага навукова-даследчага інстытута. З развалам Саюза завод хоць і перажываў складаныя часы, але дзейнасць не спыніў. Цяпер тут выпускаецца патрэбнае і складанае абсталяванне. У тым ліку медыцынскія боксы, электраагрэгатныя машыны, гідраакумулятары і іншая прадукцыя.

Наш суразмоўца якраз займаецца электрамонтажнымі работамі пасудамычных машын. Гэта не тая бытавая тэхніка, якую мы прывыклі бачыць у дамах, а цэлы вялікі комплекс агрэгатаў для адпаведных устаноў і гандлю. За гадзіну такая машына спраўляецца з трыма тысячамі талерак. Тут выпускаюць некалькі відаў такога абсталявання. За гады паставак многія спажыўцы ўпэўніліся ў іх якасці і заказваюць



Сфера дзейнасці Алены Шабалоўскай і Уладзіміра Высоцкага вельмі розная. Жанчына працуе з жывёламі ў запарку, а мужчына — слесар-электрамонтажнік на вытворчым прадпрыемстве. Але, нягледзячы на такія розныя віды работ, у іх ёсць і агульнае — адданасць сваёй прафесіі. Такіх людзей без перабольшвання можна лічыць залатым кадравым фондам рэгіёна.

«ЗАПАРК — МОЙ ДРУГІ ДОМ»

У Алены Шабалоўскай усё жыццё звязана з жывёламі. Гродзенскі запарк яна наведала маленькай дзяўчынкай, і з тае пары стала тут бываць пастаянна. Амаль кожны дзень хадзіла ў гурток юных натуралістаў, дапамагала работнікам запарка карміць жывёл, а пасля школы і сама стала працаваць.

— Мае бацькі былі супраць таго, каб я ішла сюды на працоў, яны абодва архітэктары і бачылі дачку ў больш прэстыжнай прафесіі. Трэба сказаць, што ў мяне былі здольнасці да малявання, але любоў да жывёл перамагла. Работу ў запарку суміяшчала з вучобай на завочным аддзяленні Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта на зааін-

жынерным факультэце, — расказвае Алена Яўгенаўна. Некаторы час працавала экскурсаводам.

І ўсё ж яна была скіравана на больш практычную работу. У хуткім часе ёй даверылі секцыю птушак.

— Гэта была мая любімая работа. У мяне былі ручныя пеліканы, жураўлі, папугаі. Многія наведвальнікі звярталіся да мяне па кансультацыі, раіліся, іншы раз самой даводзіліся лячыць сваіх выхаванцаў. Калекцыя птушак вялікая, нямаля рэдкіх відаў. У тым ліку былі ара гіяцынтавыя, вельмі вялікія і рэдкія папугаі, больш за метр ростам, какаду некалькіх відаў, калекцыя жураўлёў. Я і зараз наведваю сваіх выхаванцаў, хоць цяпер у мяне іншая пасада. Працую адміністратарам запарка, але многія птушкі мяне памятаюць. Стараюся падказаць маладым спецыялістам, на што варта звярнуць увагу пры рабоце з птушкамі. Бачу, што мой вопыт для іх каштоўны, моладзь прыслухоўваецца, і мяне гэта радуе, — працягвае суразмоўніца.

У адміністратара Алены Шабалоўскай нямаля абавязкаў. Па сутнасці, на ёй трымаецца ўвесь парадак заалагічнага парку. Трэба сачыць за тым, каб усё было прыбраны, трава пакошана, расліны дагледжаны. Іншы раз і кветкі прыходзіцца садзіць, і прыбіраць. «Тут не пасядзіш, гаспадарка клатлівая, за дзень не адзін кіламетр па